

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Dataskyddsbudets verksamhetsberättelse 2022–2023

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Dataskydd ingår i allas arbetsuppgifter	4
3	Dokumentation som visar genomförandet av dataskyddet	5
3.1	DATASKYDDSBESKRIVNINGAR	5
3.2	3.2 DATASYSTEMBESKRIVNING	6
3.3	DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES REGISTER ÖVER BEHANDLING	6
3.4	AVTAL	6
3.5	Samtycke och skrivningar i dokument	7
3.6	TILLGODOSEENDE AV ENSKILDA PERSONERS RÄTTIGHETER	7
4	Digital säkerhet	8
4.1	RISKHANTERING	8
4.2	Kunskaper om dataskydd	9
4.3	åtgärder för digital säkerhet	10
5	Västra Finlands Europakontor	11
6	Utsikter för dataskyddsarbetet	12

1 Inledning

EU:s allmänna dataskyddsförordning 2016/679 trädde i kraft den 24 maj 2016 och blev tillämplig senast den 25 maj 2018. Enligt förordningen ska alla myndigheter och offentliga organ oavsett vilken information de behandlar samt andra organisationer i vilkas kärnverksamhet ingår systematisk och omfattande övervakning av personuppgifter eller behandling i stor omfattning av särskilda kategorier av personuppgifter utnämna ett dataskyddsombud.

Dataskyddsförordningen kräver att organisationerna kan visa att de följer förordningen. Detta kallas den personuppgiftsansvariges ansvarsskyldighet, och denna verksamhetsberättelse av dataskyddsombudet är således ett sätt att visa att skyldigheten fullgörs. Vid Österbottens förbund skrevs dataskyddsombudets första verksamhetsberättelse år 2019.

År 2021 präglades av coronapandemin. Efter det har personalen fått en permanent möjlighet till partiellt distansarbete, vilket särskilt med tanke på dataskydd, informations säkerhet och arbetsätt innebär arbetsförhållanden och arbetsmiljöer som till alla delar inte längre kan övervakas av arbetsgivaren.

2 Dataskydd ingår i allas arbetsuppgifter

Att säkerställa dataskydd är något som ankommer på hela personalen, och att göra detta är en väsentlig del i hela personalens arbetsuppgifter i vardagen. Ansvaret för dataskyddet vilar på den som för personregister, det vill säga Österbottens förbunds ledning, som bestämmer för vilket ändamål och hur personuppgifter behandlas.

Till Österbottens förbunds dataskyddsombud har genom tjänstemannabeslut 142/2018 utnämnts kulturchef Tarja Hautamäki, som tog sig an uppdraget som bisyssla den 27 mars 2018. Dataskyddsombudet ska enligt lag bl.a. övervaka behandlingen av personuppgifter och informera och ge råd till de anställda som behandlar om deras skyldigheter. Dataskyddsombudet är också kontaktperson till tillsynsmyndigheterna.

Dataskyddsombudet fungerar som ordförande för den dataskyddsgrupp som har utsetts som stöd för dataskyddsarbetet. Dataskyddsombudet kan efter behov besluta om förändringar i gruppens sammansättning. Österbottens förbunds dataskyddsombud har också väglett Västra Finlands Europakontor i dess dataskyddsarbete, för vilket kontorets direktör har det operativa ansvaret.

När det gäller kommunikationsrutiner har dataskyddsgruppen haft Österbottens förbunds informationsgrupp som stöd.

År 2023 intensifierades det praktiska samarbetet i gränssnitten mellan dataskydd och informationssäkerhet med företaget IT-Communicare, som Österbottens förbund anlitar för experttjänster inom dataskydd.

3 Dokumentation som visar genomförandet av dataskyddet

Den personuppgiftsansvarige ska informera de registrerade om behandling av personuppgifter och de registrerade har rätt att få veta vilka uppgifter om dem som finns lagrade i register. Information om behandling av personuppgifter finns på [webbplatsen](#) i dokumentet *Behandling av personuppgifter vid Österbottens förbund*, som innehåller en beskrivning av de allmänna principerna för behandling av personuppgifter samt de olika personregistrens dataskyddsbeskrivningar. Behandling av personuppgifter beskrivs också i datasystembeskrivningar, den personuppgiftsansvariges register över behandling, dokumentmallar, informationshanteringsmodellen och strategier som finns lagrade i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem. Dataskyddsbeskrivningarna, datasystembeskrivningen samt den personuppgiftsansvariges register över behandling har uppdaterats under det gångna året.

Innehållet i dataskyddsbeskrivningarna, dokumentmallarna, informationshanteringsmodellen och strategierna är offentligt. Tillgången till sådan detaljerad information om Österbottens förbunds lösningar och åtgärder för informationssäkerhet som ingår i datasystembeskrivningen och den personuppgiftsansvariges register över behandling är av säkerhetsskäl begränsad till de personer som behöver uppgifterna i sitt arbete. Uppgiftstyperna i beskrivningarna är däremot offentliga.

3.1 DATASKYDDSBESKRIVNINGAR

Österbottens förbund upprätthåller följande personregister som är relevanta för verksamheten:

- Register över hyrd IKT-utrustning och register för licenshantering
- Kulturnämndens bidragsregister
- Partner- och kontaktregister
- Reseregister
- Register över projektaktörer i Österbotten
- Österbottens evenemangskalender
- Ärendehanteringssystemet Tweb
- Inspelningsregister

Varje personregister har en utsedd person som är ansvarig för registret.

Dataskyddsbeskrivningarna för registren finns samlade i dokumentet *Behandling av personuppgifter vid Österbottens förbund*, vilket finns offentligt tillgängligt på Österbottens förbunds [webbplats](#). De anställda har instruerats att hänvisa till dokumentet när de begär att få kundernas personuppgifter och samtycke till insamling av uppgifterna. Österbottens förbunds personal och organisation berörs av flera pågående förändringsprocesser. När de har klarat uppdateras dokumentet *Behandling av personuppgifter vid Österbottens förbund*.

Västra Finlands Europakontor har dataskyddsbeskrivningar för informationstjänster och besökargrupper.

3.2 3.2 DATASYSTEMBESKRIVNING

Det finns en separat datasystembeskrivning av alla de datasystem som Österbottens förbund använder. En del av datasystemen är väsentliga för att de ovan nämnda personregistren ska kunna upprätthållas. Datasystembeskrivningen innehåller följande uppgifter:

- systemets namn och typ
- ansvarig enhet och person med ansvar för innehållet
- systemadministratör
- ändamål
- informationskällor
- tidpunkt då uppgifterna började lagras
- uppgifternas offentlighet
- systemets offentliga adress
- placering av datalagret
- typ av sekretessbelagda uppgifter.

3.3 DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES REGISTER ÖVER BEHANDLING

En organisation ska alltid upprätta ett register över behandling av personuppgifter, såvida inte behandlingen endast är tillfällig. Registret är ett internt dokument för organisationen och ett hjälpmedel för att få en bild av behandlingen av personuppgifter. Tillsynsmyndigheten (i Finland Dataombudsmannens byrå) kan vid behov bedöma lagenligheten i behandlingen av uppgifter utifrån registret, och det ska på begäran överlämnas till tillsynsmyndigheten.

Den personuppgiftsansvariges register över behandling vid Österbottens förbund är upprättat enligt dataombudsmannens byrås modellunderlag. Det innehåller uppgifter om följande:

- löneutbetalning
- betalning av arvoden
- rekrytering samt arbetsavtals- och tjänsteförhållande
- personalfrånvaro
- ersättning för rese- och logikostnader
- inköpsreskontra
- avslutande av arbetsavtals- och tjänsteförhållande
- personalens kunskaper om dataskydd.

3.4 AVTAL

Om personuppgifter behandlas av en annan organisation (personuppgiftsbiträde) på den personuppgiftsansvariges vägnar ska denne ingå ett skriftligt avtal med personuppgiftsbiträdet om behandling av personuppgifter. Österbottens förbund har med bilagor till avtalen säkerställt att personuppgiftsbiträdena har ålagts ansvaret för dataskyddet av registren. Bilagornas tidsenlighet har granskats år 2021.

3.5 SAMTYCKE OCH SKRIVNINGAR I DOKUMENT

Av medlemmarna i Österbottens förbunds förtroendeorgan och i grupper som sammanträder regelbundet efterfrågas på en personuppgiftsblankett samtycke till insamling av de uppgifter som är nödvändiga för arbetet och som anges i dataskyddsbeskrivningen när en ny mandatperiod börjar, vid organets eller gruppens första möte. En mall för en standardtext till en föredragningslista har gjorts för ändamålet och den finns tillgänglig i ärendehanteringssystemet.

De handlingar som gäller dataskydd och behandling av personuppgifter samlas i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem i en katalog, där de är lätta att hitta. Också Västra Finlands Europakontors dataskyddsbeskrivningar är lagrade i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem, men själva personregistren finns i Europakontorets egna datasystem.

De kommunikativa åtgärder och riktlinjer som gäller vid eventuella avvikelser i dataskyddet och informationsläckor finns nedskrivna i Österbottens förbunds kommunikationsstrategi. Dataskyddet nämns också i direktivet för intern kontroll och riskhantering, som godkändes på landskapsstyrelsens möte 13.12.2021 § 136.

Promemoriorna från dataskyddsgruppens möten sparas i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem.

3.6 TILLGODOSEENDE AV ENSKILDA PERSONERS RÄTTIGHETER

Den registrerade har enligt artiklarna 15 och 16 i dataskyddsförordningen rätt att granska vilka personuppgifter om honom eller henne som Österbottens förbund behandlar. Den registrerade kan också begära att felaktiga personuppgifter rättas samt enligt artikel 17 att uppgifter raderas ur registren. För dessa ändamål har det gjorts forbundna blanketter och instruktioner, som finns på Österbottens förbunds [webbplats](#).

Till Österbottens förbund inkom under åren 2022 och 2023 ingen sådan begäran som grundar sig på de ovan nämnda artiklarna.

4 Digital säkerhet

Digital säkerhet omfattar riskhantering, kontinuitetshantering och beredskap, informationssäkerhet, dataskydd och cybersäkerhet, vilka alla behöver utvecklas för att skydda den digitala och fysiska verksamhetsmiljön. I underkapitlen till detta kapitel behandlas Österbottens förbunds digitala säkerhet gällande två delområden, nämligen riskhantering och dataskydd.

Lagen om skydd av personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (1171/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023. Genom lagen genomfördes Europeiska unionens visseblåsdirektiv, det s.k. whistleblowing-direktivet. Tills vidare föranleder lagen inga åtgärder vid Österbottens förbund, eftersom den medför skyldigheter endast för organisationer som sysselsätter minst 50 personer.

4.1 RISKHANTERING

Landskapsfullmäktige fastställde den 24 maj 2019 grunderna för intern kontroll och riskhantering. Som ett komplement till grunderna fastställde landskapsstyrelsen den 13 december 2021 direktivet för intern kontroll och riskhantering. Syftet med direktivet är att säkerställa en god förvaltning och verksamhetens ändamålsenlighet.

Dataskyddsgruppen och it-chefen (köptjänst från Decens Oy) har bedömt riskerna mot Österbottens förbunds verksamhet med hjälp av ett riskbedömningsverktyg, som publicerats av finansministeriet. Riskbedömningsarbetet har med hjälp av samma verktyg kompletterats av ledningsgruppen, men det arbetet blev inte slutfört i årsskiftet 2021–2022.

Konsekvensbedömning avseende dataskydd

Enligt dataskyddsförordningen ska en konsekvensbedömning utföras när en behandling av personuppgifter sannolikt leder till en hög risk för den registrerades rättigheter och friheter. Dataombudsmannens byrå har publicerat [en anvisning om och ett verktyg för konsekvensbedömning](#) för att stödja personuppgiftsansvariga. Syftet med konsekvensbedömningen avseende dataskydd är att identifiera och minimera risker relaterade till behandlingen av personuppgifter samt att producera material för att påvisa efterlevnaden av dataskyddsregleringen.

Vid Österbottens förbund har en konsekvensbedömning utförts avseende uppföljningssystemet för arbetstid, ärendehanteringssystemet Tweb, reseregistret och systemet för löneadministration.

4.2 KUNSKAPER OM DATASKYDD

Personalen

Ansvaret för dataskyddet vilar på Österbottens förbunds ledning, men alla anställda förväntas ta till sig dataskyddspraxis som är nödvändig i det dagliga arbetet. Samtliga anställda vid Österbottens förbund förutsätts avlägga kursen [Dataskyddets ABC för anställda inom den offentliga förvaltningen](#) eller en annan motsvarande kurs och visa upp kursintyget för dataskyddsombudet. En förteckning över alla som visat upp intyget upprättas och sparas i ärendehanteringssystemet.

Österbottens förbunds och Västra Finlands Europakontors personal har informerats om dataskyddsfrågor på personalmöten, via en intern sändlista för utskick till personalen och en Teams-grupp om kunskap om digital säkerhet. På sommaren lanserades Österbottens förbunds intranät, och största delen av den aktuella informationen till personalen väntas flytta över dit.

Eftersom personalen i allt större utsträckning har börjat arbeta på distans efter coronapandemin har personalen uppmuntrats att på egen hand delta i webbevenemang och -kurser som främjar den digitala kompetensen och cybersäkerhetskunskaperna.

Österbottens förbund deltog i oktober i programmet under veckan för digital säkerhet, som koordinerades av MDB. Under veckan erbjöds personalen möjlighet att använda en timme av arbetstiden på valfritt sätt för att utveckla sina kunskaper i digital säkerhet.

Dataskyddsombudet avlade våren 2023 FCG:s utbildningsprogram för dataskyddsombud.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas VAHTI-sakkunnignätverk

Österbottens förbunds dataskyddsombud deltar i sakkunniggruppsarbetet inom MDB:s förvaltningsöverskridande VAHTI-grupp, som är en samarbets- och samordningsgrupp för den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen. Mål för VAHTI-verksamheten är bland annat att

- verka för att medborgarnas och intressenternas förtroende för de digitala tjänsterna som den offentliga förvaltningen producerar upprätthålls
- stödja utvecklingen av den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen
- främja ett tryggt ibruktagande av ny teknik inom den offentliga förvaltningen
- producera en nationell lägesbild av den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen
- utveckla samarbetet nationellt och internationellt också med näringslivet.

VAHTI-arbetsgrupperna är fem till antalet: 1) utveckling av riskhantering, 2) utveckling av verksamhetens kontinuitet och beredskap, 3) utveckling av digital säkerhet inom IKT-tjänster, 4) utveckling av dataskydd och 5) utveckling av kompetens inom digital säkerhet.

Dataskyddsombudet vid Österbottens förbund har deltagit i arbetsgrupper, där dataskydd och kompetens inom digital säkerhet utvecklas. Därtill har dataskyddsombudet deltagit i gemensamma temamöten och VAHTI-månadsinfon för MBD:s VAHTI-sakkunnignätverk.

De förtroendevalda

Efter coronapandemin har också de förtroendevaldas arbete i allt högre grad blivit digitalt och bl.a. hybridmöten har blivit vardag. Följaktligen behöver också de förtroendevaldas kunskaper och insikter om dataskydd vara på en hög nivå. Avgörande för uppdraget som förtroendevald är att säkerställa förtroendet och med tanke på det är det viktigt att informationen behandlas på ett säkert sätt i digitala miljöer. Det vore önskvärt att de förtroendevalda deltar i den avgiftsfria webbkursen [Digital säkerhet för kommunernas förtroendevalda](#), där de grundläggande begreppen och de allmänna principerna för digital säkerhet går igenom utifrån fem centrala delområden.

För att lägesbilden för Österbottens förbunds dataskyddspraxis och den digitala säkerheten i anslutning därtill ska vara lättillgänglig och för att utvecklingsbehoven ska kunna identifieras delges dataskyddsombudets verksamhetsberättelse förtroendeorganen som ett separat mötesärende.

4.3 ÅTGÄRDER FÖR DIGITAL SÄKERHET

Eftersom de europeiska dataskyddsmyndigheterna har bestämt att användningen av tjänsten Google Analytics på webbplatser strider mot EU:s allmänna dataskyddsförordning har Österbottens förbund följt den starta rekommendation som den nationella dataombudsmannens byrå har gett och slutat använda tjänsten Google Analytics.

Hösten 2023 utfördes en informationssäkerhets- och dataskyddinspektion i Österbottens förbunds lokaler. Vid inspektionen besöktes alla arbetsrum och allmänna utrymmen för att se om de är i sin ordning med tanke på informationssäkerhet och dataskydd. Bland annat låsning av arbetsstationer och telefoner samt förvaring av känsligt och sekretessbelagt material på papper och digitalt granskades. Om inspektionen skrevs en promemoria, som personalen fick ta del av. Samtidigt fick personalen en tidsfrist för att i mån av möjlighet rätta till de brister som konstaterats. En upprepade inspektion visade att personalen hade avsevärt förbättrat nivån på informationssäkerheten och dataskyddet. Arbetsgivaren underrättades om de brister som inte hade rättats till, och det ankommer på den att bestämma vilka åtgärder som vidtas.

Informationssäkerhets- och dataskyddinspektionen i lokalerna ansågs ha så många positiva effekter att den förmodligen kommer att utföras regelbundet årligen.

5 Västra Finlands Europakontor

Västra Finlands Europakontor samlar in personuppgifter av besökargrupper för att kunna mata in uppgifterna i kontorets passerkontrollsystem och med tanke på besök på EU:s institutioner. Den anställda på kontoret som har huvudansvaret för besöket ansvarar för att de insamlade personuppgifterna raderas ur kontorets system efter besöket.

Västra Finlands Europakontor tillhandahåller en elektronisk informationstjänst, som administreras av en praktikant. Av personer som registrerar sig som prenumeranter efterfrågas samtycke till att deras uppgifter registreras för detta ändamål. Eftersom Europakontoret byter praktikant med regelbundna intervall ansvarar kontorets direktör för att praktikanten får tillräckligt med vägledning i dataskyddsfrågor och avlägger kursen Dataskyddets ABC eller visar upp ett intyg över en annan motsvarande kurs.

6 Utsikter för dataskyddsarbetet

Dataskyddslagstiftningen står i centrum för det ramverk som reglerar informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, och den är i hög grad sammanknuten med flera andra lagar (se nedanstående bild, källa: finansministeriet).

I och med den nationella lagen om informationshantering (906/2019), som trädde i kraft i början av år 2020, definierades hanteringen av hela livscykeln för information inom den offentliga förvaltningen samt säkerställdes en enhetlig hantering av informationsmaterial och en informationssäker behandling enligt offentlighetsprincipen. Syftet är också att främja interoperabiliteten mellan olika myndigheters informationssystem och informationslager. Österbottens förbunds informationshanteringsmodell godkändes och dess genomförande inleddes år 2021.

Hur dataskyddet genomförs är i praktiken beroende av kunskapsnivån hos de personer som tillämpar bestämmelserna om dataskydd samt av att informationssäkerheten är säkerställd. Personalen och de förtroendevalda ska uppmuntras att delta i kurser om dataskydd och informationssäkerhet samt att tänka på dataskyddsfrågor i sitt dagliga arbete.

Österbottens förbund bör införa ett databokslut. Syftet med databokslutet är att påvisa att den personuppgiftsansvarige fullgör sina skyldigheter, att visa förtroende gentemot intressentgrupper samt att vara ett verktyg för ledningen och den interna kontrollen. Dokumentet beskriver genomförandet av informationssäkerheten och dataskyddet, informationshanteringen, informationslagren och informationsflödena, den lagstiftning och de anvisningar som påverkar informationsbehandlingen, de registrerades rättigheter, uppföljningen och rapporteringen samt bedömningen och utvecklingen. Databokslutets syfte är alltså något mer än att enbart vara ett verktyg för att skydda personuppgifter.

Hittills har inget separat databokslut upprättats om Österbottens förbunds verksamhet, utan det väsentligaste om dataskyddet har tagits upp i dataskyddsombudets verksamhetsberättelse, som delges de förtroendevalda och finns tillgänglig på förbundets webbplats. Att göra ett databokslut skulle förutsätta ett mer omfattande internt samarbete och arbetsinsatser av fler än dataskyddsombudet.

Coronapandemin påskyndade utvecklingen av distansarbete och digitaliseringen av arbete, vilket innebär utmaningar för arbetsgivarens möjligheter att övervaka att informationssäkerheten och dataskyddet är adekvata i olika arbetsmiljöer. En framtida utmaning med tanke på informationssäkerheten och dataskyddet är också den eventuella användningen av artificiell intelligens i arbetsuppgifter.

Även den pågående beredningen för att uppdatera offentlighetslagen inverkar på dataskyddsarbetet. Bland annat föreslås förfarandebestämmelser som ska säkerställa att skyddet för personuppgifter och offentlighetsprincipen samordnas på det sätt som EU:s allmänna dataskyddsförordning ger möjlighet till. En arbetsgrupp som justitieministeriet hade tillsatt överlämnade sitt betänkande i december 2023.

**Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto**

Sandögatan 6 B - Hietasaarenkatu 6 B
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa

www.obotnia.fi
info@obotnia.fi